

*Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser**Til § 1*

Svarer til den nuværende § 1, idet der er sket en udbygning med understregning af, at Danmark er en selvstændig stat, hvis styreform er folkestyre og bygger på retssikkerhed.

Til § 2

Er en udbygning af den nuværende § 3 med en understregning af, hvor magten udgår fra, og hvordan den er delegeret, samt en sproglig tilretning med fjernelse af kongen, hvor det betyder regeringen.

Det er selvfølgelig Folketinget, der er den afgørende instans som lovgivende magt, da det er Folketinget, der vedtager lovene, men regeringen vil fortsat kunne fremsætte lovforslag, jf. § 30, ligesom regeringen skal medvirke til, at lovene efter vedtagelse i Folketinget får »lovskraft« i form af stadfæstelse og kundgørelse, jf. § 33.

Til § 3

Bestemmelsen er ny. Tilsvarende bestemmelser findes i en række konventioner og traktater, som Danmark har tilsluttet sig, og i en række andre landes grundlove. Forbud mod dødsstraf kom reelt til at gælde i Danmark med Amsterdamtraktaten. I EU-charteret om grundlæggende rettigheder er der også forbud mod dødsstraf og en formulering om, at ethvert menneske har ret til livet. Lignende bestemmelser findes i den svenske, den finske og den islandske grundlov.

En formulering om, at »ethvert menneske har ret til livet« findes i andre grundlove og også i EU-charteret. Det er en markering af, at ethvert menneske er dyrebart og skal beskyttes, og det leder naturligt over i bestemmelsen om, at dødsstraf ikke må forekomme. Derimod er det ikke tænkt, at bestemmelsen skal betyde nogen indskrænkning overhovedet i retten til fri abort, da fostre ikke er omfattet af bestemmelsen.

Til § 4

Bestemmelsen er ny. Den indebærer, at enhver er generelt beskyttet imod tortur og umenneskelig og nedværdigende behandling. Det gælder ikke mindst i forbindelse med efterforskning, afhøring og straf. Det betyder også, at ingen må udsættes for tortur eller for medicinsk påvirkning i forsøg på at fremtvinge eller forhindre tilkendegivelser. Bestemmelser af lignende art findes i internationale konventioner, som Danmark har tilsluttet sig, herunder EU-charteret, og i en lang række andre landes grundlove, f.eks. den svenske, den

islandske, den finske, den tjekkiske og den spanske grundlov.

Til § 5

Bestemmelsen er ny. Men der findes lignende bestemmelser i andre grundlove og i EU-charteret.

Til § 6

Bestemmelsen er ny. Lignende bestemmelser findes dog allerede i internationale konventioner, som Danmark har tilsluttet sig, f.eks. i FN's erklæring om borgerlige og sociale rettigheder og i EU-charteret. Ligesom den findes i andre landes grundlove, f.eks. Islands grundlov, hvor den har en sådan karakter, at borgere kan påberåbe sig bestemmelsen i forbindelse med retssager om forskelsbehandling, hvilket også skal være meningen med en dansk bestemmelse.

Til § 7

Bestemmelsen er en meget kraftig udbygning af den nuværende bestemmelse i § 70, hvor der kun tales om religion og afstamning. Men en række af de konventioner, som Danmark har tilsluttet sig, går langt videre, f.eks. FN-konventioner og den europæiske menneskerettighedskonvention samt EU-charteret. Det samme gælder bestemmelser i en række andre landes grundlove, f.eks. de nordiske landes.

Til § 8

Den personlige frihed er en af de helt centrale bestemmelser i en grundlov. Bestemmelsen findes i grundlovens § 71 og bygger på de principper, der allerede blev formuleret i 1849-grundloven, idet der dog skete en betydelig udbygning i 1953.

Når betydningen af § 71 i dag fremhæves, er det især stk. 1, der gengives, mens der er en tilbøjelighed til at glemme stk. 2, selv om denne bestemmelse reelt giver mange muligheder for at gribe ind over for den personlige frihed, når det blot sker ved lov – et indgreb, der i mange tilfælde er overladt til en forvaltningsmyndighed.

Den foreslåede bestemmelse er en udbygning med præciseringer og afgrænsninger ved, at den nævner varetægtsfængsling og isolationsfængsling som eksempler.

Eksemplificeringen i den nuværende § 71, stk. 1, forekommer ikke nødvendig, da der samtidig er en anden bestemmelse i grundloven, der forbyder diskrimination. Hvis eksemplificeringen i stk. 1 fortsat skal være der, skal der under alle omstændigheder ske en udvidelse.